

SOEPLÉZING

woensdag 25 mei 2011

van 19u.00 tot 21u.30

Locatie: Pax Christi Vlaanderen, Italiëlei 98a, 2000 Antwerpen

Beschrijving: de dienst Vredeseducatie organiseert de eerste Pax Christi -'Soeplezing'. Deze lezing is een open avond in het kader van internationale vredeseducatie. Een kopje soep kost €1.

Vanavond praat

JAN MAES

over

**OMSTANDERS, SLACHTOFFERS EN DADERS
BETROKKEN BIJ HET VERHAAL VAN EEN INFORMEEL
NETWERK VAN PROTESTANTEN DIE JODEN TRACHTTEN
TE REDDEN IN DE OMGEVING VAN ANTWERPEN EN
LEUVEN TUSSEN 1942 EN 1945**

Bij de reconstructie van de verhalen van de omstanders, slachtoffers en daders, die voorkomen in een eerder verschenen getuigenis van Julia Schuyten, werd een voorheen nooit eerder geïdentificeerd, noch bestudeerd informeel netwerk van (minstens) zeventien Vlaamse protestantse redders ontdekt. Zij waren bijna allemaal aangesloten bij de protestantse gemeenschap in de Sanderusstraat te Antwerpen, of waren bevriend met de dominee ervan. Er waren er die joden verborgen uit winstbejag, maar er waren er ook vier die inmiddels erkend zijn door Yad Vashem als *Righteous Gentiles* of Rechtvaardigen onder de Volkeren, waarvan twee als rechtstreeks gevolg van dit onderzoek.

Samen verborgen zij – voor een kortere of langere periode – tenminste 29 joden. Zeven van hen werden uiteindelijk opgepakt, gedeporteerd en overleefden Auschwitz niet. Twee anderen werden ook opgepakt, maar overleefden het wel door uit één van de wagons van het XXe konvooi naar Auschwitz te springen. Nog twintig andere joden konden onderduiken bij protestanten in Antwerpen, Boechout, Edegem en Korbeek-Lo of konden (na de invallen in Edegem) met de hulp van een joodse tandarts uit Brussel een appartement huren in Sint-Joost-ten-Noode. Zij overleefden het wel. Eén van hen was in juni 1942 juist 16 jaar geworden, en zij zette speciaal voor dit onderzoek haar verhaal voor het eerst op papier. Een andere had als klein meisje bij twee gezinnen ondergedoken gezeten, en wij slaagden erin haar terug te vinden in de Verenigde Staten en haar terug in contact te brengen met de kinderen van diegenen die haar toen het leven hebben gered. Nog een andere konden we identificeren en terugvinden, maar zij bleek inmiddels al overleden.

De daders die aanwezig waren bij een inval op 31 januari 1943 te Boechout en bij twee invallen te Edegem op 13 en 19 maart 1943 waren bijna allen Vlaamse medewerkers van de afdeling van de Sipo-SD in Antwerpen. Bij de eerste inval werden zij ook vergezeld door de VNV-oorlogsburgemeester van Boechout.

Het getuigenis van Julia Schuyten dateert van vijftig jaar na de feiten. Het werd minutieus onderzocht, aangevuld met cruciale bijkomende informatie en fouten werden verbeterd. Het onderzoek ernaar is gebaseerd op een grote variëteit van eigentijdse documenten uit de archieven van onder andere het Auditoraat-Generaal, de Dienst Oorlogsslachtoffers en de Dienst Vreemdelingenzaken te Brussel, uit brieven, uit de jaarbalansen van een handelsfirma... én op latere informatie van nabestaanden. Op basis daarvan konden we de meeste omstanders, slachtoffers en daders betrokken in dit verhaal identificeren.

